

बी. ए. भाग II सेमिस्टर III
बँका आणि वित्तीय संस्था पेपर IV

प्रा. डॉ. प्रशांत फडणीस (M.A., SET, Ph.D.)

अर्थशास्त्र विभाग प्रमुख,

बाळासाहेब देसाई कॉलेज, पाटण

1. रिकाम्या जागा भरून खालील वाक्य पूर्ण करा.

- 1) पैशाचे मूलभूत कार्य -----होय.
A) सामाजिक स्वायत्तता B) भविष्यकालीन व्यवहार C) श्रमविभागणी D) **विनिमयाचे माध्यम**
- 2) अधिकृत सवलत----- मिळते.
A) बँक खातेदारांना B) बचत ठेव खातेदारांना C) **चालू ठेव खातेदारांना** D) आवर्ती ठेव खातेदारांना
- 3) क्राउंथरच्या मते व्यापारी, सावकार व----- हे आधुनिक बँकांचे पूर्वज होते.
A) **पुजारी** B) प्रधान C) सोनार D) उद्योजक
- 4) हमीपत्र म्हणजे एका बँकेने दुसऱ्या बँकेला ग्राहकांविषयी केलेली-----असते.
A) आदेश B) कोंडी C) **शिफारस** D) वचनचिठी
- 5) -----पेक्षा जास्त भांडवल सरकारी मालकीच्या असते तेव्हा त्यांना सार्वजनिक बँका असे म्हणतात.
A) 40% B) **50%** C) 75% D) 100%
- 6) भारतात -----धोरणानंतर खासगी व विदेशी बँकांचा विस्तार झाला.
A) **आर्थिक उदारीकरण** B) औद्योगिक C) वित्तीय D) पत
- 7) भारतात 1969 मध्ये खासगी क्षेत्रातील मोठ्या -----बँकांचे राष्ट्रीयीकरण करण्यात आले.
A) 11 B) 13 C) **14** D) 20
- 8) नाबार्डची स्थापना----- मध्ये झाली.
A) 1952 B) **1982** C) 1972 D) 1962
- 9) व्यापारी बँकेचे -----हे एक मुख्य कार्य होय.
A) नफा B) बचत C) गुंतवणूक D) **पतनिर्मिती**
- 10) बँकेने कोणतेही व्यवहार करताना----- सर्वप्रथम ला अधिक प्राधान्य दिले पाहिजे.
A) रोखता B) **सुरक्षितता** C) लाभता D) भांडवल
- 11) लाभप्रदता म्हणजे कर्ज व गुंतवणुकीद्वारे बँकांची----- मिळविण्याची क्षमता होय.
A) **नफा** B) कर्ज C) मत्ता D) भांडवल
- 12) -----हा बँकेच्या मालमत्तेचा घटक नाही.
A) रोख शिल्लक B) गुंतवणूक C) कर्ज व अग्रीम D) **भागभांडवल**
- 13) बँका ठेवीतून कर्ज कर्जातून ठेवी निर्माण करतात त्याला----- म्हणतात.
A) पैसा B) **पतनिर्मिती** C) रोखता D) लाभता
- 14) धनादेश वटविण्याचा केंद्रास----- म्हणतात.
A) समाज शोधन गृह B) धनादेश गृह C) **वटणावळ गृह** D) पतपुरवठा ग्रह
- 15) डिमॅट खात्यासाठी -----आवश्यक असते.
A) बँक खाते B) आधार कार्ड C) पॅन कार्ड D) **वरील सर्व**
- 16) दामदुप्पट ठेव हा----- खात्याचा एक प्रकार आहे.
A) बचत B) चालू C) **मुदत** D) आवृत्ती
- 17) बँक व्यवहार करताना अचूक माहिती लिहिणे ही----- जबाबदारी असते.
A) बँकेची B) **ग्राहकांची** C) दोघांची D) वरील सर्व
- 18) ग्राहकांच्या खात्याविषयी गुप्तता पाळण्याची बँकेवर----- असते.

- A) **जबाबदारी** B) अधिकार C) कर्तव्यवरील D) सर्व
- 19) तारण दिलेली मालमत्ता ताब्यात ठेवण्याच्या बँकेच्या अधिकारास----- म्हणतात.
A) **धारणाधिकार** B) विशेष अधिकार C) गहाण अधिकार D) मत्ताधिकार
- 20) -----व्यापारी हुंडी काढतो.
A) रुणको B) **धनको** C) नागरिक D) खातेदार
- 21) रिझर्व्ह बँकेची स्थापना -----मध्ये करण्यात आली.
A) 1936 B) **1935** C) 1947 D) 1949
- 22) रिझर्व्ह बँकेचे मुख्यालय -----येथे आहे.
A) **मुंबई** B) दिल्ली C) चेन्नई D) कोलकाता
- 23) एक रुपयाची नोट----- कडून चलनात आणली जाते.
A) **भारत सरकार** B) आरबीआय C) धनको बँक D) वरील पैकी नाही
- 24) -----हे चलनविषयक धोरणाचे प्रमुख उद्दिष्ट होय.
A) किंमत स्थैर्य B) विनिमय दर स्थैर्य C) आर्थिक विकास D) **वरील सर्व**
- 25) -----या अर्थशास्त्रज्ञाने किंमत स्थैर्य या उद्दिष्टाला सर्वाधिक प्राधान्य दिले.
A) **जे एम केन्स** B) रॉबर्टसन C) जे के शॉ D) रॉबिन्स
- 26) -----हे पत्र नियंत्रणाचे गुणात्मक साधन आहे.
A) **नैतिक समजावणी** B) बँक दर C) खुल्या बाजारात रोख्यांची खरेदी विक्री D) वरील पैकी नाही
- 27) -----हे पतनियंत्रणांची संख्यात्मक साधने आहेत.
A) बँक दर B) सीआरआर C) एसएलआर D) **वरील सर्व**
- 28) पतपैशाचे नियंत्रण करणे हे----- बँकेचे प्रमुख कार्य आहे.
A) एसबीआय B) **आरबीआय** C) ग्रामीण बँक D) औद्योगिक बँक
- 29) देशातील बँकिंग प्रणाली अधिक सक्षम करण्यासाठी----- या उपायांचा वापर केला जातो.
A) **विलीनीकरण** B) विघटन C) विशेषीकरण D) यापैकी नाही
- 30) व्यापारी बँका अर्थव्यवस्थेच्या----- मानल्या जातात.
A) **धमन्या** B) रस्ते C) वाहने D) यापैकी नाही

प्रश्न 2. टिप लिहा

- A) बँकेचे हक्क कर्तव्य
- B) बँकेचे प्रकार
- C) पतनिर्मिती
- D) KYC
- E) पतनिर्मिती
- C) RBI
- D) धारणाधिकार
- E) अनिष्पादित मालमत्ता

- 1) बैक खात्याचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.
- 2) रिझर्व बैक ऑफ इंडियाचे मौद्रिक धोरण स्पष्ट करा.
- 3) बैक विलीनीकरणाचे फायदे / तोटे स्पष्ट करा.
- 4) व्यापारी बैकांची कार्ये स्पष्ट करा.
- 5) रिझर्व बैक ऑफ इंडिया ची पतनियंत्रणाची साधने स्पष्ट करा.
- 6) बैक खात्याचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.
- 7) बैक ग्राहकाचे हक्क कर्तव्य व जबाबदारी स्पष्ट करा.
- 8) बैक विलीनीकरणाचे फायदे / तोटे स्पष्ट करा.